

Motion till riksdagen 2025/26:203

av Josef Fransson (SD)

Incitament för tidigare familjebildning och ett högre barnafödande

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör inrätta ett program för att öka fertilitetstalen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Att människor väljer att skaffa barn och bilda familj är helt avgörande för varje nations och civilisations långsiktiga fortlevnad. Många länder, framför allt utvecklade länder, har dock ett alltför lågt barnafödande för att kunna upprätthålla befintlig befolkningsmängd. Den geopolitiska risken med att nuvarande trend fortsätter är svår att överblicka. Doktrinen att ersätta bortfallet med människor från mindre utvecklade länder har prövats och resultatet förskräcker.

2,1 barn per kvinna krävs för en bibehållen befolkningsnivå. Under 2000-talet nådde barnafödandet i Sverige sin topp 2010 med ett fruktsamhetstal strax under 2,0 barn per kvinna. Sedan dess har fruktsamhetstalet sjunkit mer eller mindre linjärt till 1,43 för 2024. I denna takt blir det bara hälften så många barnbarn som mor- och farföräldrar, vilket borde väcka varningsklockorna. Genomsnittsåldern för förstagångsföderskor har nu passerat 30-årsstrecket, vilket leder till att biologiska barriärer bidrar till att hålla tillbaka födselotalen.

Vad som exakt gör att folk väljer att skaffa barn allt senare kan givetvis variera, men två centrala faktorer torde vara dels att det blivit norm att skaffa en högskoleexamen och dels att bostäder blivit så dyrt att unga vuxna har svårt att få lån till familjeanpassade bostäder. Vidare är det dyrt inte minst med bil som fyller en familjs behov, särskilt om man får många barn.

Sverige behöver arbeta mot att förändra normer kring familjebildning. Vad vi i praktiken behöver är en trebarnsnorm och för att skapa det tror undertecknad att det krävs ekonomiska incitament som styr emot att människor som vill ha barn skaffar

familj tidigare. Detta behöver givetvis också kompletteras med en genuint familjevänlig politik. På det stora hela skulle man sannolikt också kunna minska antalet aborter, vilket är av godo både samhällsekonomiskt och för den enskilda kvinnan.

Ett program för att öka fertilitetstalen i Sverige skulle kunna titta på bland annat nedanstående åtgärder:

1. Ge ett kontantbidrag till förstföderskor under 25 år på exempelvis ett prisbasbelopp.
2. Tvinga kommunerna att släppa tomter för småhus i en omfattning så att priserna på bostadsmarknaden pressas.
3. Ge ett extra ränteavdrag med exempelvis 5 % per barn för föräldrar under 30 år.
4. Slopa stämpelskatten för bostadsköp för personer under 30 år.
5. Ge mammor ett permanent inkomstskatteavdrag på exempelvis 5 % för barn 2, 3 och 4, vilket inte minst kompenserar för missade steg i karriären.
6. Ge mammor väsentligt mer förmånliga studielån och studiebidrag så att man uppmuntras att studera efter familjebildning.
7. Ge en rejält förbättrad flexibilitet vid föräldrapenningen för tredje barnet vad gäller överföring av föräldradagar och hur många dagar man kan spara efter 4 års ålder.
8. Ta bort fordonsskatt på familjebilen för familjer med tre barn eller fler, så att dessa familjer ges större chans att skaffa en bil som uppfyller behoven.
9. Öka och likställ tillgängligheten för IVF-befruktning i hela Sverige genom att bl.a. förenkla för yngre par och göra det billigare att skaffa barn 2 och 3 genom IVF.
10. Ändra i skollagen så att barn till föräldrar med mer än två barn får rätt till 25 timmar förskola i veckan.
11. Ta bort värnplikten för kvinnor.

Josef Fransson (SD)